

Imprese každodennosti Českého Malína Výstava

Galerie Jiřího Jílka v Šumperku ve spolupráci s Národním muzeem, Obcí Nový Malín a Spolkem Čechů z Volyně a jejich přátel, region Šumperk, uvedla v pátek 10. července 2026 výstavu Každodenní / Český – Nový Malín Čechů z Volyně, věnovanou Čechům z Volyně nejen z Českého – Nového Malína. Výstava nabízí výpověď a zamyšlení o každodenním životě volyňských krajanů, ale i nás samých.

Výstava zprostředkovává paměť volyňských Čechů. Umělecké gesto výšivky a práce s textilií v pojetí intermediální umělkyně, režisérky a vypravěčky Marie Krajplové reaguje na autentické dochované předměty rodiny Řepíkových a rodiny Martinovských, které pro výstavu zapůjčilo ze svých sbírek Národní muzeum. Umělkyně Marie Krajplová květinami, textilií a výšivkou osobitě reaguje na starý kufr, rodinné fotografie, starý brousek či šátek a další artefakty ze sbírek Národního muzea, ale i na dobový soupis obyvatel Českého Malína

po tragédii z roku 1943. Marii zaujala kolonka s údajem o místě člověka v rodině. Podle čeho a koho se u člověka určí místo v rodině? A kolik rolí za svůj život vystřídáme? Umělkyně toto téma uchopila s empatií a citlivostí skrze plátno, výšivku a přírodní barvy z rostlin, které sama nasbírala a namíchala.

Marie Krajplová (1986) vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze a dlouhodobě působí na pomezí výtvarného umění, kulturních a audiovizuálních projektů pro veřejný prostor. Ve své tvorbě se zabývá vlivem technologií, ale i tradičních technik na utváření lidského myšlení a vnímání světa.

Impulsem k výstavě, propojující současné umění s historií, je tragický osud Českého Malína vypáleného nacisty v roce 1943 a následné přesídlení části volyňských Čechů do obce Nový Malín na Šumpersku. Výstava stojí na faktu, že Český Malín na Volyni nebyl jen jednou z mnoha českých vystěhovaleckých obcí. Byl domovem. Místem, kde si od roku 1870

POZVÁNKY:

LITOMĚŘICE

**KDY: 19. 9. 2026
v 10 hodin**

**KDE: Hotel Koliba
Českolipská 2100,
Litoměřice**

SUCHDOL NAD ODROU

**KDY: 3. 10. 2026
v 10 hodin**

**KDE: Kulturní dům,
Sportovní 470,
Suchdol n. Odrou**

Z REGIONŮ

Pozvánka pro region Žatec

Srdečně zveme ve středu 16. září 2026 od 14 hodin na členskou schůzi SČVP v refektáři Kapucínského kláštera. Budou vybírány členské příspěvky na rok 2027 ve výši 300 Kč, případně dobrovolné dary na tisk. Členové mimo oblast obdrží dopisy. Ostatní, kteří se nezúčastní schůze, uhradí členské příspěvky v kanceláři vždy v pondělí od 10 do 12 hodin, tel. 415 710 734, případně u důvěrníků nebo přímo na účet 247654268/0300 s uvedením jména a příjmení, za koho je příspěvek uhrazen. Prosíme uhradit nejpozději do 20. listopadu.

Pozvánka Tachov

Setkání tachovského regionu SČVP jsme připravili v restauraci Baileys v Tachově dne 12. 9. 2026 v 11 hodin. Těšíme se na milé hosty, kterými budou přátelé z regionu Žatec. Kromě běžného programu se seznámíme s tématem Volyňští Češi ve fondech Státního okresního archivu Tachov. Více informací poskytne Květa Vachudová na tel. 602 614 156.

Pozvánka Chomutov

Region Chomutov vás srdečně zve na krajské setkání, které se uskuteční dne 25. září 2026 od 10 hodin v Chomutově ve Středisku knihovnických služeb v ulici Palackého č. 85 ve druhém poschodí s možností výtahu. Žádáme členy našeho regionu, aby si přinesli legitimace za účelem vylepení známek na rok 2027. Cena roční známky je 300 Kč.

Pozvánka Brno

Výbor regionu Brno srdečně zve své členy, krajany a přátele SČVP na podzimní setkání regionu dne 6. října 2026 od 13 hodin do restaurace U kotelny, Herčíkova 3, Brno Královo pole. Tramvají č. 12 směr Technologický park, zastávka Technické muzeum. V případě nutnosti volejte na tel. 602 563 237.

Pozvánka Podbořany

Výbor regionu Podbořany zve na výroční členskou schůzi v úterý 15. 9. od 17 hodin v Národním domě v Podbořanech (salónek). Na schůzi se bude volit předsednictvo regionu a na místě se budou vydávat roční členské známky (300 Kč). Příspěvky je také možnost posílat na účet: 287879349/0300. Občerstvení zajištěno.

Pozvánka

Posvícenské setkání a setkání potomků z Moštěnice

19. září od 10 hodin, Koliba Litoměřice

Srdečně zveme na tradiční Posvícenské setkání v Litoměřicích, které se uskuteční v sobotu dne 19. září 2026 od 10 hodin v sále Koliby Litoměřice. Vzhledem k tomu, že naše členky paní Soňa Nováková (Šircová) a její dcera zpracovaly významný dokument k obci Moštěnice (Ostroh), odkud pocházejí, svolávají na tento den i setkání potomků z Moštěnice. Zveme Vás jménem regionu Litoměřice i na toto setkání, kde se budete moci seznámit s tímto materiálem o vesnici a zavzpomínat s dosud žijící obyvatelkou paní Novákovou. Pokud máte informace o potomcích z této vesnice, prosím, předejte jim tuto informaci. Budeme se na Vás těšit.

Miroslav Kučera, předseda, Daniela Zelenková, jednatelka

Pozvánka

Suchdol nad Odrou

3. října od 9 hodin, Kulturní dům

Dovolujeme si vás, členy vašich rodin i vaše přátele, pozvat na tradiční setkání Volyňáků a jejich přátel a příznivců, které se letos uskuteční 3. 10. 2026 v sále Kulturního domu v Suchdole nad Odrou, na adrese Sportovní 470. Prezence proběhne od 9 do 10 hodin, vstupné je 300 Kč a jsou v něm zahrnuty příspěvek, koláčky, káva, čaj, společný oběd a program.

K dispozici bude také bufet, kde si budete moci zakoupit jídlo i pití.

Kromě zajímavých informací nejen o dění v regionu se budeme už tradičně bavit se skupinou Karel Gott revival Morava, kterou už dobře znáte z minulých setkání. Zazpívat si pak můžete také s harmonikáři. Věřím, že si společně zatančíme, zazpíváme a dobře se pobavíme. Samozřejmě bude prostor a čas na povídání a vzpomínání.

Protože se na vás chceme jako vždy svědomitě připravit, prosím o potvrzení vaší účasti do 31. 8.

Nejjednodušší to bude přímo u mě na telefonu:

724 100 125 nebo na e-mailu:

dohnalkova.d@seznam.cz.

Všechny účastníky prosím o přinesení nějaké drobnosti do tomboly, ale to už určitě znáte. Pokud bude mít někdo z Vás zájem o ubytování, určitě Vám poradím. Těší se Dagmar Dohnálová, předsedkyně.

čeští přistěhovalci vybudovali nový život uprostřed mnohonárodnostní krajiny západní Ukrajiny. Vedle Ukrajinců, Poláků, Židů a Němců zde vznikla prosperující zemědělská obec s českou školou, knihovnou, divadelním spolkem, hasiči i Sokolem. Krajina se stala jejich novou vlastí, aniž by ztratili pouto k zemi svých předků. Udržovali český jazyk, tradice i kulturní kontakty s Československem a věřili, že právě zde našli bezpečné místo pro život svých rodin.

Osudy Českého Malína však kopírovaly dramatické dějiny střední a východní Evropy. Po první světové válce připadla Volyň Polsku, po roce 1939 Sovětskému svazu a od roku 1941 se ocitla pod nacistickou okupací. Krajina, která byla po desetiletí místem každodenní práce a soužití různých národností, se během několika let proměnila v prostor násilí, strachu a válečných represí.

Dne 13. července 1943 se život v Českém Malíně zastavil. Německé jednotky obklíčily Český i sousední Ukrajinský Malín a jejich obyvatele shromáždily na návsí. Muži, ženy i děti byli oddělováni, popravováni nebo zaživa upalováni v uzavřených budovách. Vesnice byla vypálena a z prosperující komunity zůstaly jen trosky. Zahynuly stovky lidí – celé rodiny, jejichž jména dnes připomínají pouze seznamy obětí, fotografie a několik zachovaných osobních předmětů. Přesný počet mrtvých dodnes nelze s jistotou určit.

Ti, kteří přežili, se již ke svému původnímu životu nemohli vrátit. Po válce většina volyňských Čechů odešla do Československa a společně s nimi putovala také paměť zaniklé obce. Roku 1947 byl bývalý Frankštát u Šumperka přejmenován na Nový Malín, aby se stal novým domovem lidí, kteří o ten původní přišli.

Dnes připomínají Český Malín památníky na Ukrajině i v České republice, každoroční pietní setkání i vzpomínky potomků volyňských Čechů. Paměť však nežije pouze v kameni. Přetrvává v rodinných fotografiích, vyprávěních, dopisech, vyšívaných textiliích i drobných předmětech, které dokázaly přežít válku a zánik celé vesnice. Právě tyto tiché svědky minulosti proměňuje výstava v prostor setkání s příběhem komunity, jejíž domov zmizel z mapy, ale nikoli z české kulturní paměti. Český Malín se tak vedle Lidic a Ležáků stal jedním z nejvýraznějších symbolů nacistického násilí vůči českému obyvatelstvu a zároveň připomínkou křehkosti domova, identity a lidské paměti.

A výzva na závěr: Můžete nám dopředu poslat Váš oblíbený recept z volyňské kuchyně – boršč či jiné delikatesy na adresu: pavlina.vogelova@nm.cz. Kurátoři výstavy jsou: Tomáš Kavka, Ondřej Štěpánek a Pavlína Vogelová.

Text a foto: Pavlína Vogelová

Výstava potrvá do 6. 9. 2026.
Galerie Jiřího Jílka, sady 1. máje, Šumperk
út – pá 14–17 h; so – ne 13–17 h.

Pozvánka na dernisáž

DERNISÁŽOVÝ AUTORSKO-
KURÁTORSKÝ BORŠČ v podání
umělkyně Marie Krajplové a kurátorky
Pavliny Vogelové.

KDY: neděle 6. 9. 2026 v 16 h
KDE: Galerie Jiřího Jílka, Šumperk
Komentovaná prohlídka a debata o
zvycích, jídle a běžném životě na Volyni.

Výročí vypálení Českého Malína

Pietní akt 18. 7.

Každoročně se scházíme a vzpomínáme u památníku obětí v Žatci u hřbitova. Pietního aktu se zúčastnili občané ze sousedních regionů Litoměřice, Praha, Teplice, Podbořany, Žatce a okolí. Slavnostní pietní akt byl zahájen položením kytic a věnců a uctěním památky obětí.

Hlavní projev starosty města Ing. Radima Laibla byl většinou přítomných hodnocen kladně, pokračoval zdravicemi a modlitbou za oběti. V závěru byli přítomní pozváni k položení květin k bustě prezidenta Edvarda Beneše na Kruhovém náměstí a k pamětní desce Libuše Mrázkové-Novotné v Podměstí, kde byly vzpomenuy i Růžena Jakubovská a Anna Zichová, volyňské Češky, které rovněž zahynuly v září 1944 u Dukly. Děkujeme Dr. Jaroslavu Moravcovi za jeho proslov při pietě v Podměstí. Děkujeme Mgr. Romaně Havrdové z regionu Podbořany za uvádění programu u hřbitova.

V příštím roce budeme slavit 80. výročí návratu volyňských Čechů do vlasti. V roce 1946 byl v Žatci založen „Svaz Čechů z Volyně“ jehož účelem byla svépomoc a hájení zájmů svých členů, podpora nemajetných členů, invalidů a rodin po padlých, povznesení hospodářských, kulturních a sociálních podmínek svého členstva. Vyvrcholením činnosti svazu byly celostátní oslavy ukončení návratu do vlasti 12. a 13. července 1947. Při 60. výročí návratu byla při celostátním setkání SČVP dne 29. června 2007 odhalena busta prezidenta Dr. Edvarda Beneše.

V roce 2017 byla v rámci oslav k 70. výročí návratu 15. července odhalena pamětní deska k příjezdu prvního vlaku s reemigranty 8. února 1947 do Žatce na Hlavním nádraží v Žatci. Takže se budeme těšit na 80. výročí návratu do vlasti dne 17. července 2027.

Po skončení pietních aktů se zájemci o setkání místní i přespolní zúčastnili oběda v restauraci Chrám chmele. Ti, co se zúčastnili oběda, byli rádi, že se mohli sejít s krajany. Bylo jich šedesát, z toho 18 z Litoměřic. Zdaleka to nebyli všichni účastníci pietního aktu. Většina hostů i místních se omluvila a odjela.

Přítomní vzpomenuy na oběti v Českém Malíně a v závěru se za ně pomodlili. Připomínáme oběti v Michně Sergejevce, kde bylo zastřeleno 17 Čechů a 15 Ukrajinců. Dále 1480 padlých během bojů, 3500 zraněných a 1000 osob, které zahynuli v zázemí z rukou nacistů, ukrajinských nacionalistů a jiných banditů. Uváděná čísla nejsou přesná. Vzpomínáme i na ty, kteří prošli bojem, přežili a už nejsou mezi námi. Také je třeba vyslovit poděkování ženám, které se od roku 1944 staraly o rodiny. Na všechny vzpomínáme a svůj vděk prokazujeme při pietních aktech k osvobození.

Při organizaci pietního aktu spolupracuje SČVP s městem Žatec, Vojenskou posádkou v Žatci a ministerstvem obrany. Na pietní akt posíláme pozvánky 80 institucím a obcím. Z pozvaných se jich zúčastnilo 20, 15 se omluvilo, ostatní ani nereagovali. Bohužel. Na pietní akt zveme členy SČVP a občany Žatce prostřednictvím Zpravodaje SČVP a webu SČVP, dále ve Zpravodaji města Žatce, Žateckých novinách a dalších médiích v Žatci.

Text a foto: Olga Nepivodová

“Přemýšlím o spravedlnosti ...”

Pietní akt 18. 7.

Na pietním aktu v Žatci jako vždy měl projev starosta města Žatec, kde našla útočiště řada volyňských Čechů a dodnes zde žije hodně jejich potomků. Novodobá historie města je spjatá s minulostí a současností nás, Čechů z Volyň. Žatec naše předky přijal a my zde dodnes žijeme a těšíme se z dobré spolupráce s městem. Přinášíme projev starosty města Žatce pana Ing. Radima Laibla, který je “jeden z nás”, potomek volyňských Čechů. Myslíme si však, že nejen proto má smysl zástupce města zvat a sdílet naše tradice. Je to trvalý důkaz toho, co dobrého jsme do regionu přinesli.

“Vážené dámy, vážení pánové, sešli jsme se tu dnes, abychom si spolu připomněli 83 let od vypálení obce Český Malín na Ukrajině, kterou založili čeští přistěhovalci právě ze Žatecka, Lounska a Rakovnícka a kteří ji rozvíjeli díky své pracovitosti a svým znalostem, díky zavádění moderní zemědělské mechanizace na daleko vyšší úroveň, než okolní ukrajinské obce. Nacisté 13. 7. 1943 tehdy zavraždili na 400 lidí, z toho většinu Čechů. Viníci malínského zločinu nebyli dosud zjištěni a vypátráni. Obecně se ale ví, že vrazi byli příslušníky fašistických jednotek Einsatzgruppen. Nešetřili ani ženy, děti nebo staré lidi. Zároveň si připomínáme také 79. výročí návratu Volyňských Čechů do vlasti.

Některé věci je potřeba si neustále připomínat, opakování je matkou moudrosti, říkávalo se. Ve skutečnosti je cestou k moudrosti především sepjetí věku, inteligence, zkušeností a míra prožitého. Nicméně opakování má i tak svou nezastupitelnou roli ve vývoji lidstva. Tuto skutečnost lze jak využívat, tak bohužel i zneužívat.

Otec vzal dítě do náruče, políbil ho, chtěl něco říct, ale nešlo to. Tušil to. Oběma tekly slzy. Nikdy se už neviděli, nikdy se už neslyšeli. Ani se nemohli pořádně rozloučit...

Přemýšlím o spravedlnosti a čtu svědectví starosty Českého Malína Jiřího Jana Činky: Spatřil jsem, jak ze stodoly vyběhly dvě děti a prosily německé vojáky, aby je nezabíjeli. Vojáci nabodli děti na bodák a hodili je do ohně. Na to si umyli ruce od krve a škopek hodili rovněž do ohně. Z kostela se nezachránil nikdo. Všechny oběti jsme za několik dní poté pochovali ve společné mohyle na hřbitově. Svou ženu jsem našel ve stodole. Byla spálená a poznal jsem ji podle zbytků ohořelých šatů, které byly mezi zemí a ohořelým tělem. Moje žena držela v náručí našeho 8letého synka Václava, kterého jsem poznal podle přezek u botiček, neboť i on byl spálen. Přeživší spali jen několik desítek metrů od masových hrobů svých

zavražděných manželek, dětí a rodičů. Zápach spáleniska a rozkládajících se těl se nad troskami obce držel celé týdny. Slzy se mi derou do očí a srdce mi buší... Jaké trápení museli prožívat, kolik bolesti museli zažívat. Už 83x spadlo listů na trosky Českého Malína a hroby zavražděných. Po třiaosmdesáté rozjímáme nad hroby malínských mučedníků: Čím se provinili proti nacismu? Bouřili se? Odpírali poslušnost? Ne! Žili mírně a klidně. Rozjímejte nad Malínem. Rozjímejte nad kostmi matek a dětí. Rozjímejte nad ohořelými knihami, ale vězte, že ani my si nenecháme sáhnout na naši zemi, na náš život, na naši svobodu a na naše děti.

Na tu svobodu, pro kterou i několik tisíc volyňských Čechů sloužilo v armádě Ludvíka Svobody. Toho Ludvíka Svobody, budoucího prezidenta, který poklepal základní kámen tohoto pomníku, finančně na něj přispěl a Žatec později i několikrát navštívil. K jeho rukám také Volyňští Češi složili slib věrnosti této krásné zemi. Čímž dovršili historickou spravedlnost. O věrnosti Volyňských Čechů nemůže být pochybností. Tu dokázali skutky. O té svědčí nejvýmluvněji hroby a kříže, rozseté po cestě, po které se vraceli domů. Na konci války byli Volyňští Češi dislokováni v Žatci, kde byla velká posádka. Mnoho z nich projevilo přání na Žatecku zůstat,“ Jedním z nich byl i můj děda Vladimír Černý, na kterého často v mých proslovech vzpomínám. A i přesto, že v některých literárních pramenech je uváděn jako padlý voják, žil dlouhá léta se svojí rodinou tady v Žatci. A jen díky němu tu mohu nyní stát a žít i já a se mnou moje děti. Rád jsem si s ním o té době vyprávěl, příběhy z historie jsem jako malý kluk vždy s nadšením hlтал, ale podle jeho smutných očí a dojatého hlasu bylo poznat, jak ho válka trápila i spoustu let po jejím skončení...

Válka nikdy nic nevyřešila, nikdy nikomu nepomohla, nikdy nikomu nic nedala. I on bojoval za to, abychom dnes mohli svobodně dýchat a žít v míru. I on říkal, že se musíme poučit z historie. Můj děda již nežije. Stydím se podívat tam nahoru, stydím se mu přiznat, že kousek od nás létají drony, shazují se bomby, střílí se na prezidenty, na premiéry vlád, střílí se i na obyčejné studenty vysokých škol. Mezi nejčastěji vyhledávaná slova na internetu není přátelství, slušnost ani třeba pro Žatec tak typický chmel. Ale Ukrajina, Putin či pásmo Gaza. Trump, balistické rakety či jaderná hlavice. A já žiju v domnění, že z dějin lze čerpat poučení. Asi je to omyl. Jediné skutečné poučení z dějin vede k poznání, že lidstvo se nikdy v ničem nepoučilo. Všichni ti, co bojovali proto, abychom tu dnes mohli svobodně žít, jsou jako andělé, kteří TAM NAHOŘE, V NEBI pozorují, zda jejich oběti nebyly marné.

Říká se, že člověk umírá nadvakrát. Poprvé, když odejde jeho tělo, a podruhé, když se na něj zapomene. Naší povinností – povinností nás živých – je zajistit, aby tito hrdinové neumírali podruhé. Musíme nést jejich pochodeň dál. Musíme chránit hodnoty, pro které žili.

Už i mě občas loupe v kříži... Už i já mám pár šedivých vlasů... Už i já občas zapomínám... A tak mohu být troufalý a dávat návod k rozumu, a proto žádám svět o jediné, pojďme žít v míru. Pojďme brát život tak jak je, ne tak jak si myslíme, že by měl být.

Stojíme tu zde, u jednoho z nejznámějších žateckých pomníků, u sochy ženy prchající před plameny. Zažila léta zájmu o volyňskou problematiku, ale i období, kdy se o Volyňských Čechích z ideologických důvodů mlčelo. Stojíme tu a držíme spolu, pojďme spolu držet i v běžných dnech. Kvůli mému dědovi, kvůli našim předkům, kvůli našim dětem, kvůli nám.

Děkuji za pozornost.”

Text: Ing. Radim Laibl

Zájezd do Nového Malína

Ve dnech 10.-12.7.2026 pořádalo regionální sdružení Moravskoslezského kraje za pomoci regionu Vyškov zájezd na Šumpersko. Nástupní místa byla v Novém Jičíně, Hranicích a dvě v Olomouci. Tentokrát se nám sice nepodařilo naplnit autobus, protože naši přátelé ze Šumperského regionu s námi „bohužel“ nejeli, ale nic to nezměnilo na dobré náladě a radosti z toho, že jsme zase spolu. Všichni byli na místech odjezdu včas, takže jsme dodržovali stanovený časový harmonogram. Naším cílem byla prioritně návštěva piety za vypálení Českého Malína na Volyni v roce 1943. Ale program byl samozřejmě bohatší, jak už to na našich zájezdech bývá. Tentokrát jsme do cíle měli poměrně krátkou cestu, která probíhala v družné debatě všech účastníků zájezdu.

Většina z nás se už dobře známe, protože na zájezdy jezdíme opakovaně.

V Rapotíně na nás čekal Jarda Miller, který nám zajistil exkurzi v přečerpávací elektrárně Dlouhé stráně. Myslím, že to byl silný zážitek pro všechny zúčastněné, protože autentická 3D prohlídka byla skvělá a pan průvodce dokázal zodpovědět i ty nejzáludnější dotazy. Bylo krásné jasné počasí, takže vyhlídka z horní nádrže do okolí byla dechberoucí. Celé okolí včetně vrcholku Pradědu jako na dlani.

Z exkurze jsme pokračovali do Šumperka, kde jsme se ubytovali a poté spěchali na vernisáž výstavy Každodenní / Český – Nový Malín Čechů z Volyně, která probíhá v Galerii Jiřího Jílka. Po ní provedl Jarda Miller všechny zájemce městem a ukázal nám jeho krásné historické centrum. Za to mu patří velký dík. Den jsme zakončili společnou večeří, po které nás navštívili naši kamarádi ze Šumperského regionu.

V sobotu po snídani jsme se vydali autobusem do Nového Malína. Pieta proběhla důstojně a s velkou účastí, jak je tady zvykem. Malínskému starostovi Marku Štenclovi chci vyslovit uznání za organizaci piety i za péči, kterou věnoval účastníkům našeho zájezdu. Po obědě v Novém Malíně a návratu do Šumperka jsme šli na prohlídku Expozice čarodějnických procesů a někteří z nás navštívili i vyhlídku na radnici, ze které byly opět díky krásnému počasí nádherné výhledy do širokého okolí. Následovala opět společná večeře a posezení.

V neděli po snídani jsme vyrazili do Velkých Losin, kde jsme měli objednanou prohlídku krásného zámku, navštívili jsme zámecký park a cukrárnu v jeho areálu a nedalekou prodejnu Velkolosinských pralinek. Někteří se vydali i do pivovaru Zlosin, vzdáleného asi 1 km od zámku. Počasí nám přálo, náš prověřený řidič Pavel byl jako vždy skvělý a všichni jsme si to užili. Pokud to bude možné, příští rok se podíváme zase jinam.

Zájezd byl krásným setkáním Volyňáků, jejich potomků a přátel, ale nejen to. Pieta v Novém Malíně nám připomněla tragické momenty našich předků. Tato setkání jsou potřebná, vždy přátelská, místy veselá, emotivní a nezapomenutelná. Většina z nás se sejde opět 3. 10. 2026 v Suchdole nad Odrou. Zvu tímto i Vás ostatní, kteří jste s námi zájezd neabsolvovali. Ráda vás všechny uvidím...

Text: Dagmar Dohnálková

Fotografie: Stanislav Sabol, Dagmar Dohnálková

Kronika Igora Paňkowa v Podbořanech

Návštěva v Muzeu Podbořany

Projekt přeshraniční spolupráce obcí Kněževeska, polské vsi Puszcz Mariańska a ukrajinské Hilče (dříve Huleč Česká) vznikl v roce 2010 díky iniciativě Igora Paňkowa, učitele z Polska. Díky svému hlubokému zájmu o historii pomáhal ještě před vypuknutím rusko-ukrajinské války založit skanzen „Hulča“. Tento skanzen má za cíl ukazovat kompletní cyklus tehdejších zemědělských prací od setí až po pečení chleba na předválečných zařízeních a strojích, které se vyráběly mimo jiné přímo v Hulči ve slévárně rodiny Stárkových. Expozice bude prezentovat především zásadní přínos Čechů pro zdejší zemědělství. Na tamním zrušeném hřbitově se Igor Paňkow osobně účastnil vztyčení pomníku. „Pomník má připomínat obyčejné občany, kteří svou těžkou prací vytvářeli předpoklady pro život dalších generací,“ přibližuje Paňkow trojjazyčný nápis věnovaný Čechům, Polákům a Ukrajincům. Igor Paňkow také založil a dodnes spravuje skupinu na sociálních sítích „Archivní fotografie – Hilča a okolí“, jehož členy jsou potomci volyňských Čechů. V této komunitě se často objevují unikátní fotografie Čechů z let 1920–1930.

Při dřívější návštěvě Rakovnicka oslovil Paňkow jako prvního tehdejšího kolešovického starostu Martina Dvořáka s vizí propojit obce na úrovni samospráv i škol, aby děti znaly své kořeny. Po setkáních na Ukrajině a v Polsku vyvrcholila tato etapa 1. června 2013 velkým setkáním v Kolečově. Zástupci Polska a Ukrajiny se zde poprvé v historii setkali s masou českých Volyňáků, kteří sem po druhé světové válce z Hulče přišli. V místním kulturním domě tehdy vládla dojemná atmosféra, provázená projevy Igora Paňkowa a tehdejší starostky Hulče Lidie Balabat. Obec Kolečov převzala od hostů tematické dary a setkání bylo zakončeno společným položením věnce u památníku padlým.

Návštěva z Polska

Na tuto úspěšnou nit po letech navázala další významná událost. Dne 11. července 2026 navštívil Igor Paňkow, společně s Václavem Porazíkem a jeho rodinou, Muzeum volyňských Čechů v Podbořanech. Igor Paňkow přijel do České republiky na pozvání rodiny Porazíkových z Kolečova, se kterými ho pojí dlouholeté přátelství z dob dřívější přeshraniční spolupráce, kterou tehdy Václav Porazík z pozice starosty obce organizoval.

Při příležitosti této návštěvy pan Paňkow osobně předal podbořanskému muzeu vzácný exponát – kroniku Huleč Česká v ukrajinském jazyce, která významně rozšířila tamní sbírky. Igor Paňkow je

redaktorem této publikace, přičemž o překlad do ukrajinštiny se postaral Vjačeslav Šljachovyj. Spolu s ní byla do ukrajinského jazyka přeložena také kniha o tragédii v Českém Malíně. Vjačeslav Šljachovyj, rodák z Hulče České na Volyni, pochází ze smíšené česko-ukrajinské rodiny a je uznávaným spisovatelem, historikem a badatelem, který se dlouhodobě zabývá dějinami volyňských Čechů a vystupuje na odborných konferencích.

„Infocentrum a muzeum velmi děkují za tuto milou návštěvu i za hodnotný dar, který obohatil naši expozici. Budeme se upřímně těšit na případná další setkání u nás v Podbořanech!“ zní poděkování z úst zástupců muzea.

Kdo je Igor Paňkow

Igor Paňkow je učitel, překladatel, spisovatel a aktivní společenský činitel. Narodil se v Urvenně, poté žil v Hilči II (dříve Huleč Česká), kde jeho rodiče koupili dům postavený českými osadníky. V současnosti vyučuje angličtinu na střední škole v Polsku. Je hlavním autorem zmiňovaného projektu „Partnerství venkovských obcí ve třech zemích: Česká republika, Polsko a Ukrajina“, v jehož rámci se uskutečnila čtyři mezinárodní setkání zástupců veřejnosti a místních samospráv. Mezi jeho široké zájmy patří také numismatika, historie a regionalistika. Je autorem chronologického průvodce dějinami obce Huleč a jejího okolí, který vyšel v ukrajinském jazyce pod názvem „Historické milníky obce Huleč a okolí — 550 let od první písemné zmínky o obci Huleč 1466–2016“.

Při společném setkání v Kryrech nám Igor Paňkow osobně sdělil, jaké pocity v něm vyvolala samotná návštěva podbořanského muzea, co pro něj znamenalo předat kroniku a také chronologickou knihu o Hulči do rukou českých pamětníků a jak vnímá pevně

přátelství s Václavem Porazíkem, které přetrvává i po mnoha letech od ukončení oficiálního projektu.

Cesta na památku dvou národů (Slovy Igora Paňkova)

„Návštěva Muzea volyňských Čechů byla jedním z mnoha překvapení, která pro nás připravil Vašek Porazík se svou ženou Věrou. O takovém muzeu jsem nic nevěděl, a proto ve mně vyvolalo zvláštní pocity. Netrpělivě jsem se těšil na prohlídku expozice a nebyl jsem zklamán. Našel jsem tam několik fotografií z Hulče České a Mirotína, které jsem dosud neznal, a také mnoho zajímavých exponátů souvisejících se životem Čechů na Volyni.

Obzvláště mě zaujala houslová ruční sečka na setí drobných semen — je velmi mistrně vyrobená, se smyčcovým pohonem a s popruhem na nošení. Takovou jsem nikde jinde neviděl. Moje překvapení nemělo mezí, když jsem uviděl kožený koňský postroj s rolníckými — úplně stejný, jaký mívával můj dědeček, Ukrajinec. Ten totiž nakupoval nářadí a postroje u Čechů, protože, jak říkával: „Jsou to dobří hospodáři, a tak i nářadí a postroje vyrábějí skvěle.“

Na hudební nástroje upozornila moje žena Inna, která umí a ráda hraje na klavír. No, jak se říkalo za starých časů: „Co Čech, to muzikant.“

Zajímavé byly náboženské předměty, části oblečení a fotografie, které byly na stěnách rozmístěny pomocí dlouhé stuhy táhnoucí se napříč všemi sály. Inna si všimla, že zajímavý snímek z roku 1888 zachycující přijetí pravoslavi Čechy v Hulči je umístěn na rohu dvou

stěn tak nešťastně, že polovina fotografie leží na jedné zdi a druhá polovina na druhé.

Nelíbilo se jí to, protože to ztěžovalo vnímání celku. Upřímně řečeno, fotografií i exponátů by mohlo být více. Je však zřejmé, že mnoho věcí zůstalo na Volyni – všechno se přece nedalo odvézt a část se nedochovala. Právě proto je vše, co se v muzeu dochovalo, velmi cenné. Je třeba poznamenat, že i na Ukrajině, konkrétně v Hulči, jsou lidé, kteří sbírají české předměty a založili skanzen. Muzeum v Podbořanech bezpochyby dělá dobrou věc: uchovává památku na Volyňany českého původu, jejichž zkušenosti je třeba studovat, uchovávat a předávat dalším generacím.

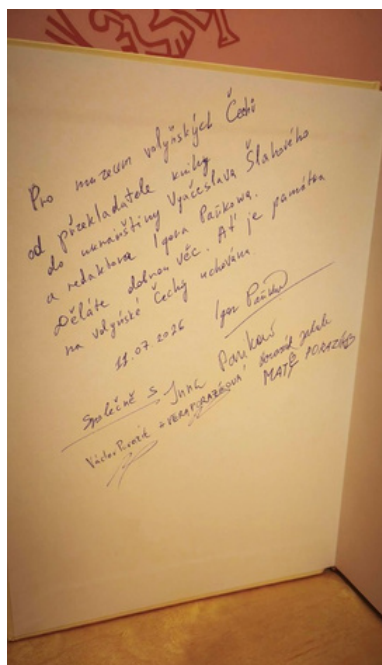
Lidé, kteří založili podbořanské muzeum a starají se o zachování památky na volyňské Čechy, si zaslouží respekt a vděčnost. Přál bych si, aby se muzeum dál rozvíjelo a shromažďovalo další exponáty, které se nepochybně ještě nacházejí v rodinách vystěhovalců z Volyně. V této souvislosti jsem muzeu předal českou kroniku Hulče v ukrajinském překladu, kterou se podařilo přeložit a vydat z prostředků zakladatele skanzenu v Hulči. Kniha obsahuje kapitolu o projektu partnerství venkovských obcí a jeho realizaci. Huleč nezapomíná na českou část své historie, stejně jako podbořanské muzeum nezapomíná na vesnice na Volyni založené Čechy.

Můj tatínek mi kdysi vyprávěl spoustu příběhů o Češích z Hulče, se kterými chodil do školy. Jednou vzpomínal, jak se během druhé světové války skrýval v kupkách slámy na statku Štefana Porazíka, který byl starostou Hulče. Později, když jsem v rámci projektu „Partnerství venkovských obcí ve třech zemích: Česká republika, Polsko a Ukrajina“ potkal Vaška Porazíka, jeho pravnuka a tehdejšího starostu Kolečova, nemohl jsem si pomoci a vyprávěl jsem mu o tom. Vyjádřil jsem obdiv nad tím, že on, jako starosta, pokračuje v rodinné tradici účasti na samosprávě. Vždyť totéž kdysi dělal i jeho pradědeček. Od té doby jsme přátelé, i když, musím říct, nevidáme se tak často.

Krátké chvíle strávené s Vaškem a dalšími rodáky z Hulče kdysi na setkáních v samotné Hulči, později v polské Pušči Mariaňské, v Kolečově a Kolečovicích, zůstávají příjemnými vzpomínkami. Když se na to dívám z dnes, musím říct, že jsme tehdy dělali důležité a zajímavé věci. Snažili jsme se lidi přivést ke společnému setkání a rozhovoru.

Po ukončení projektu (hlavně kvůli nedostatku financí, protože šlo o projekt společenský) Vašek s manželkou a dvěma syny přijel navštívit mě do Polska. A tentokrát jsem zase zavítal do útulného Kolečova k němu. Nikdy nezapomenu, jak pohostinně, upřímně a s rodinnou vřelostí nás s manželkou přijal. Kromě Podbořan nám manželé Porazíkoví ukázali úchvatná místa v Praze, Rabštejně nad Střelou, Mutějovicích, Plzni, Plasech, Žatci a Kryrech. Naše přátelství ukazuje, jak moc dokáže historie lidi spojovat, jak důležitá je mezinárodní spolupráce a jak zbytečné a tragické jsou mezistátní konflikty. Je to obzvláště bolestné si to uvědomovat v době současné rusko-ukrajinské války, která bere a ničí životy dnešních Ukrajinců, zejména Hulečanů.

Zpracovala: Marie Čonková, foto: Václav Porazík

Zpráva o činnosti regionu SČVP Praha Vyšehrad

Máme za sebou letošní páté a poslední předprázdninové setkání, které se konalo 24. 6. 2026. Tradičně jsme se při něm seznámili s informacemi o dění v SČVP a našem regionu. Proběhla zde také PP-prezentace na témata „Vzpomínka na Český Malín“, kterou nám poutavě a neformálně provedla PaedDr. Darina Martinovská, dcera jednoho ze zachránivších se tamních rodáků a přítelkyně zesnulého Josefa Řepíka. Po jejím skončení proběhla živá debata účastníků – mezi kterými byli i dva zástupci MP Praha 3 PhDr. Eva Hájková a Bc. Tomáš Menschik. Byli jsme potěšeni hojnou účastí hostů a členů našeho regionu, mezi nimiž byli i dva noví, kteří se zde rozhodli pro vstup do našich řad, čímž stav od jeho založení vzrostl o 12.

V červenci se Miloslav Košťál zúčastnil dvou akcí, které byly také příležitostí – nejenom při rautech – k setkání a neformálním hovorům volyňských Čechů z různých regionů SČVP. První byla vernisáž výstavy „Každodenní / Český – Nový Malín Čechů z Volyně“, která proběhla v Šumperku 10. 7. 2026 a byla zorganizována místní galerií Jiřího Jílka ve spolupráci s Národním muzeem Praha (Mgr. Tomáš Kavka, PhD., Mgr. Ondřej Štěpánek), Spolkem volyňských Čechů a jejich přátel regionu Šumperk (Mgr. Lenka Vlčková, Dana Pospíšilová a spol.), Obcí Nový Malín a PaedDr. Darinou Martinovskou, která vystavené dokumenty a předměty Národnímu muzeu darovala. Druhou akcí byla pieta v Novém Malíně, která u místního volyňského památníku proběhla 11. 7. 2026 za účasti řady institucí a volyňských spolků.

Tradičně zde byly jednotlivými delegacemi za vojenské asistence kladeny věnce. Program v perfektní režii starosty Obce Nový Malín Mgr. Marka Štencle měl spád nejenom tím, že počet stručných projevů byl omezen. K jedinečností této piety tradičně patří i účast pravoslavných duchovních spojená se čtením jmen všech obětí malínské tragédie. Letos byla doplněna výstižným proslovem, podtrhujícím obecný význam piet v tom smyslu, že naše společnost by neměla podléhat působení různých interpretací dějin a událostí, které ji rozdělují na dva nepřátelské tábory – vždyť v první řadě jde o pietu obětem na kterékoliv straně konfliktů, které jsou společným hlubokým symbolem, poselstvím a ponaučením pro celý národ. Zazněla zde jako obvykle také česká hymna. O dalších akcích a možnostech účasti na nich Vás budeme informovat při našich setkáních.

Termíny našich příštích poprázdninových setkání – vždy s prezentacemi na další zajímavá témata – jsou plánované na 30. 9., 28. 10., 25. 11. a 9. 12. 2026, vždy v žižkovském hotelu OSTAŠ od 15 hodin. Zveme srdečně nejenom členy našeho regionu, ale také ostatní badatele a zájemce o českou volyňskou nebo válečnou problematiku. Mějte se hezky, těšíme se na setkání s Vámi.

Ing. Miloslav Košťál, předseda regionu SČVP Praha Vyšehrad

Text: Miloslav Košťál, foto: Miloslav Košťál a Jaroslav Báča (f. č. 5)

OSTAŠ: přednáška D. Martinovské

ŠU: vernisáž výstavy

NM: M. Štencle

NM: setkání regionů (E. Krausová, D. Pospíšilová, L. Vlčková, M. Košťál)

Socha, k níž se stále vracíme

K 80. výročí

Český Malín a Žatec

Ve městě Žatec dne 13. července 1945 zorganizoval „Kruh přátel volyňských Čechů“ v žateckém divadle bohoslužbu a občanskou vzpomínku za oběti Českého Malína. Základní kámen k pomníku malínských mučedníků byl 14. července 1946 položen na hřbitově. Původně se plánovalo, že nový památník vznikne tam. Nakonec byl vybrán lepší prostor před hřbitovem, kde je více místa pro vzpomínkové akce.

V roce 1951 byla 15. července odhalena a posvěcena pamětní deska, kterou nechali po svém návratu do vlasti zhotovit pozůstalí z Českého Malína – příslušníci zahraniční armády. Původně byla určena do Českého Malína, což nebylo v té době možné realizovat. Pomník – pamětní deska je umístěna v zahradě u pravoslavného chrámu sv. Jakuba v Žatci.

Stále v té době probíhala sbírka na velký pomník po celé republice. Podoba pomníku vyšla ze soutěže. Stavba probíhala přes Svaz výtvarných umělců v Ústí nad Labem, kterému byly předány vybrané finanční prostředky Svazem Čechů z Volyně. Pomník byl slavnostně odhalen 13. července 1958. Jako hlavní organizátor označen Svaz protifašistických bojovníků v Žatci.

Svaz Čechů z Volyně v té době již neexistoval. Pomník odhalil generál Ludvík Svoboda a by předán do péče MNV v Žatci. Úhrady za pomník proběhly přes Krajský národní výbor.

Po roce 1989 se objevila snaha ministerstva kultury o vynětí ze seznamu kulturních památek. Památkový ústav v Ústí nad Labem nesouhlasil s vynětím ze seznamu, neboť pomníky v Žatci a okolí jsou mezi obyvateli navrátilivšími se z ukrajinské Volyně ctěny. Ministerstvo kultury nakonec návrh zamítlo a pomník je dodnes kulturní památkou.

Od roku 2019 probíhalo restaurování. Náklady hradilo město, přispěl i kraj. Město zajišťuje údržbu a okolí pomníku. Tradice setkávání u pomníku v Žatci pokračuje.

Text: Olga Nepivodová, foto: archiv

Zdroj: Věrná stráž, publikace Reg. muzea Žatec „Příběhy žateckých pomníků“

Mladí Volyňští Češi na vodě

Reportáž z tábora

Další setkání Mladých Volyňských Čechů je úspěšně za námi! 🇨🇪

❤️ Počasí nám po celou dobu přálo ☀️ a společně jsme prožili spoustu krásných chvil, nezapomenutelných zážitků, smíchu i legrace. 😊🎉 Odvážíme si spoustu krásných vzpomínek a už teď se těšíme na další společné setkání. ❤️

Součástí programu byla také návštěva Nového Malína, kde jsme s úctou uctili památku obětí tragédie Českého Malína na Volyni.

🕯 Byla to silná a dojemná chvíle, která nám připomněla důležitost uchovávání historické paměti a úcty k těm, kteří přišli o své životy.

Text: Vlasta Sajdllová

Buderáž - II. část

Z historie českých obcí

Osudy Josefa Kindla, rodáka z Buderáže, pamětníka a kronikáře volyňských Čechů Medailonek

Pan Ing. Josef Kindl byl dlouholetým aktivním členem Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel (SČVP), konkrétně jeho pražského regionu. Narodil se na Volyni, ale většinu dospělého života prožil v Praze. Jako významný pamětník pravidelně přispíval svými vzpomínkami do Kupičovského hlasatele či Zpravodaje SČVP. Jeho životním dílem se stala Kronika Buderáže (2011), ve které detailně zmapoval historii rodné obce, život tamních Čechů i jejich soužití s ostatními národnostmi.

Rodinné kořeny a dětství na Volyni

Josef se narodil 17. srpna 1928 Josefu Kindlovi (1898–1939) a Anastázii, rozené Dvorčukové (1899–1943). Rodinná historie Kindlů v Buderáži sahá až do roku 1868, kdy sem z Milostína na Rakovnicku přišel jako čtrnáctiletý Josefův dědeček Vojtěch Kindl (1854–1944). Ten na Volyni i zemřel, zatímco babička Anna Pomanová (1863–1951) se při poválečné reemigraci vrátila do Čech a je pohřbena v obci Úterý. Prarodiče měli celkem 11 dětí. Dospělosti se dožili dcery Anna, Emilie, Kateřina a Marie a synové Josef, Vojtěch a Václav. Synové Michal, Matěj, Eduard a Václav zemřeli v dětském věku. Rodina Kindlů se postupně propojila s rodinami Kubelků, Pěchotů či Šejnů a stala se jednou z nejpočetnějších komunit v obci. Dětství Josefa Kindla bylo poznamenáno ztrátami.

Josef Kindl (1898 -1939)
Skoro čs. legionář

Václav Kindl (1904 -1937)
Polska Armia honorowa

Otec zemřel na tuberkulózu v pouhých 41 letech a stejné nemoci podlehl i Josefova jedenáctiletá sestra Anna. Po smrti otce se matka znovu provdala za Václava Husáka do Sujmů, ale i ona brzy zemřela na tyfus.

Život v Československu a profesní dráha

Po návratu do Československa se Josef Kindl vydal na dráhu vojáka z povolání. Vystudoval vojenskou školu, kde získal titul inženýr, a svou aktivní službu zakončil odchodem do důchodu v hodnosti podplukovníka. V soukromém životě se oženil s Jaroslavou Řežábkovou (zemřela 2008). Osud rodině připravil další těžkou zkoušku, když jejich jediný syn Dalibor zemřel v necelých třiceti letech. Po této tragické ztrátě se manželé rozhodli pro adopci dcery Jany, kterou společně vychovali. Ing. Josef Kindl zemřel 20. března 2025 v Praze jako poslední nositel jména Kindl v této rodové linii.

Z vyprávění Ing. Josefa Kindla (Citace z Kroniky Buderáže):

Kindl Josef (otec autora)

„Moje bydlení v dětství. Kromě rolničení uměl otec truhlařit. Vyučil se u staršího švagra Vojty v České Holovni. Odsloužil vojnu v carské armádě, prošel registrací v čs. legiích, na frontě už nebyl. Vzpomínal na okamžiky, kdy se rozhodoval, zda zůstat v legiích, nebo ne. Sňatek v roce 1923 mu požehnal Pater Dr. Žurek, misionář z Čech. Díky hypotéce, pomocí sousedů a přátel, postavil chalupu, hospodářské stavení a nakonec vykopal studnu. Při kopání se nachladil, onemocněl tuberou a záhy zemřel. Bylo mu 41 roků. Tubera byla vlastně pohromou v rodině, protože na ni zemřela též sestra v 11 letech a mne vedli sousedé na seznamu postižených také. Po válečných událostech jsem od 13. 4. 1943 s matkou našel bydliště v sousedních Sujmech. Matka se totiž v jakémsi zoufalství narychlo provdala za Václava Husáka. V Sujmech zemřela brzy, když vesnici ovládl střevní tyfus. Z poloviny poničené stavení krátce obýval švagr Jaroslav Hlaváček. Dodatečně slyším, že v chalupě našli nouzové bydlení chlapci (Pepík, Jarda a Franta) Františka Vyhnálka s matkou Máňou. Můj návrat do Čech měl svá specifika. Živil jsem se jako voják z povolání a k tomu patřilo občasné stěhování. Snad bych mohl uzavřít povídání úvahou, že rozsáhlý kmen rodiny Vojtěcha Kindla, původem z Rakovnicka, nemá pokračovatele. Takže v pečlivě zpracovaném rodokmenu Vojtěcha Kindla od našeho příbuzného Josefa Frančíka je moje jméno Kindl poslední.“

Kindl Vojtěch (strýc autora)

„Můj soused a strýc. Ve vyčleněné místnůstce na výměnku žil děda Vojtěch s babičkou Annou rozenou Pomanovou. Prarodiče patřili k prvoosídlencům Buderáže v roce 1868. Neobvyklé bylo to, že babička nechodila do školy, neměla zájem učit se jazyky sousedů, byla tzv. negramotná. Žila přirozenou inteligencí. Porodila 11 dětí, v hospodaření prý byla schopnější nežli dědeček. Spolu s dědečkem zachovávala tradice katolické víry. Poutní místa v širokém okolí měla ve zvyku navštěvovat pěšky. Jízdu vlakem zažila poprvé a naposled, když se vracela do Čech v roce 1947. Vedle malého hospodářství měl strýc Vojtěch řemeslo. Nejbližším sousedům pomáhal při zabíjačce jako řezník. Po návratu do Čech se rodina usídlila v Úterý. Dcery Anči a Maruš mají zásluhu na pokračování početného potomstva rodů: Anči rodu Křesadlových ze středních Čech, Maruš rodu Anderlových z Moravy.“

Husák Václav (otčím autora)

„Krátko, jenom jeden rok, můj otčím, jeden ze čtyř Čechů v Sujmech. Bydleli jsme jako první při cestě z Buderáže. S rodinou jsem se nestačil sžít. Nevím proč, ale nevlastní bráška Saša a malá sestřička mne neměly rády. Po smrti matky jsme neměli důvod se scházet. Moje poslední setkání s otčím bylo na jaře roku 1945. To jsem si odvedl z pozůstalosti krávu (dojnici), abych mohl přispět na živobytí své hospodyně paní Saučukové v Mizoči. V té době byl V. Husák potřetí ženatý. Neobvyklou historku, hodnou záznamu, jsem v Sujmech zažil jednoho dne, když V. Husák se sousedem Čechem, při svém téměř pravidelném zakončení pracovního dne při samohonce, vedli ‚klábosení‘, až došli k myšlence, jak rozumné zvíře je kůň, zejména klisna Husáková ve stáji. Zážrak byl v tom, že Husák dovedl klisnu do kuchyně a předvedl, že ta umí překročit ležícího Čecha na podlaze, aniž by mu nějak ublížila. V Čechách žili Husákové v Černošíně u Stříbra. Další osudy rodiny neznám.“

Zpracovala: Marie Čonková

Zdroje: Vyprávění o Buderáži, rodinný rodokmen, volynaci.cz

Osudy rodu Vyhnálkových z Buderáže

Podle dochovaných rodových linií stál na počátku této volyňské větve Josef Vyhnálek, narozený v roce 1831 v Letohradě, tehdeším Kyšperku u Žamberka. Tento syn Františka Vyhnálka se rozhodl vydat na Volyň se svou manželkou Barborou Kočovou, narozenou roku 1841 v obci Nákle na Chrudimsku. Nový domov našli v ukrajinské Buderáži, kde se jim 30. července 1875 narodil syn Jan. Právě Jan Vyhnálek se stal výraznou osobností tamní komunity, když několik let vykonával vážený úřad starosty Buderáže a aktivně působil ve vedení České matice školské. Jeho první manželka zemřela v roce 1894 při porodu prvorozeného syna Václava. Jan se později oženil podruhé, a to s Marií Hurkovou, narozenou 1. dubna 1887. Z tohoto manželství vzešlo dalších devět dětí, sedm synů a dvě dcery, čímž Vyhnálkovi v Buderáži vytvořili velmi početnou, pracovitou a hluboce váženou rodinu. Po poválečné reemigraci do Československa se Jan s Marií usadili v Kryrech na Podbořansku, kde jsou dnes také pohřbeni. Marie zemřela 25. srpna 1956 a Jan ji následoval 8. dubna 1964. Prvorozený syn Václav Vyhnálek, pocházející ještě z prvního Janova manželství, prožil dlouhý život v letech 1894 až 1988 a byl československým legionářem. Oženil se s Emilií Benešovou a společně vychovali dcery Helenu, provdanou Čapskou, a Žofii, provdanou Žáčkovou, se kterými žili v Siřemi na Podbořansku. Zajímavostí je, že Emilie Benešová měla sestru Annu, která se provdala za Václava Kadlečka. Také Kadlečkovi se po návratu do vlasti usadili v Kryrech, kde dodnes žije téměř celá třetí a čtvrtá generace této rodové větve.

Bohaté poválečné stopy v Kryrech a okolí však zanechali především potomci Jana Vyhnálka a jeho druhé ženy Marie Hurkové. Syn Antonín Vyhnálek se svou první manželkou Annou vychoval dceru Miladu a syna Rostislava. Po její předčasné smrti v roce 1953 spojil život s Emilií Beranovou a rodina následně žila v Kryrech, kde oba manželé odpočívají na místním hřbitově. Druhý syn František Vyhnálek se domů z fronty bohužel nevrátil, neboť v roce 1944 padl u Dukly. Jeho ovdovělá manželka Marie, rozená Jandová, se poté usadila v Kryrech se syny Františkem a Jaroslavem, zatímco nejstarší syn

Josef žil v Siřemi. Další ze synů, Jan Vyhnálek, prožil život po boku Ludmily Kubelkové, se kterou měl syna Vladimíra a dceru Soňu, a jejich novým domovem se staly rovněž Kryry. Stejně tak v Kryrech zapustil kořeny syn Josef Vyhnálek s manželkou Olgou Čížikovou, kteří vychovali dceru Janu a syna Milana. V téže obci našel své poválečné útočiště i syn Alois Vyhnálek se svou manželkou Libuší Šulcovou a synem Jaroslavem. Zcela jinou životní cestu zvolil syn Emil, který se po válce odstěhoval do ukrajinské Mizoče a do Československa nereemigroval, takže jeho dcera Helena a její dva synové později žili v Moskvě. Nejmladší ze synů, Alexandr Vyhnálek, se oženil až po návratu do původní vlasti s Miladou Roubíčkovou a společně v Kryrech vychovali syna Richarda a dceru Alexandru. Dcery Jana a Marie Vyhnálkových založily své rodiny na Podbořansku a Chebsku – Marie se provdala za pana Svobodu a měla syna Jaroslava, Blažena se provdala za Václava Dědoucha a s dětmi Václavem a Helenou žila na Chebsku.

Válečné osudy pěti bratří Vyhnálkových

Bratři Vyhnálkovi z Buderáže představovali výjimečný příklad vlastenectví a nezdolné odvahy. Do přímých bojů za svobodu se zapojilo hned pět starších synů Jana Vyhnálka, z nichž každý prošel nesmírně náročnou válečnou cestou.

Nejstarší z nich, **Václav Vyhnálek**, narozený 9. prosince 1894, se původně vyučil kovářem. Svou vojenskou dráhu zahájil již za první světové války jako střelec u 2. střeleckého pluku Československých legií v Rusku, kde sloužil v letech 1916 až 1917. Během druhé světové války byl znovu odveden v květnu 1944 v Kamenci Podolském a v řadách 1. československého armádního sboru prošel krvavými boji v Dukelském průsmyku i u Liptovského Mikuláše. Na frontě vytrval až do úplného konce války v květnu 1945. Zemřel v pozhnaném věku 19. března 1988 a odpočívá v Siřemi.

František Vyhnálek, narozený 8. října 1906, byl v rodné Buderáži znám jako pečlivý hospodář a nadaný, vážený kapelník místní hudby. Po odvodu v březnu 1944 byl zařazen k 1. pěší brigádě. V krutých bojích v Dukelském průsmyku utrpěl vážná zranění, kterým 20. září 1944 podlehl. Je pohřben v Poljaně u Krosna. Jeho památku v Kryrech celá léta aktivně připomínal jeho syn František, který působil jako dlouholetý předseda Českého svazu bojovníků za svobodu.

Jan Vyhnálek spatřil světlo světa 14. října 1912 a původní profesí byl zedník. Do armády narukoval v dubnu 1944 a byl zařazen k minometné rotě 1. brigády. S touto jednotkou bez zranění úspěšně prošel peklem Dukly i náročnými boji o Liptovský Mikuláš. Za své frontové hrdinství obdržel devět vojenských vyznamenání a dosáhl hodnosti rotného. Zemřel 30. června 1986.

Bratři Vyhnálkovi po válce v Kryrech, zleva Josef, Alois, Alexandr.

Vojín Alexandr Vyhnálek v roce 1944.

Alexandr Vyhnálek s otcem Janem po válce.

Josef Vyhnálek, narozený 25. prosince 1918, prošel mimořádně pohnutým osudem. Ve čtyřicátých letech byl vězněn v krutých podmínkách sibiřského gulagu, odkud se mu však podařilo dramaticky uprchnout. Následně vstoupil do řad Rudé armády, se kterou probíjoval náročnou cestu z Dukly až do osvobozené Prahy. Po reemigraci do vlasti předků pracoval jako vedoucí cihelny v Petrohradě na Podbořansku, kde působil až do své smrti 21. února 1989.

Alois Vyhnálek, narozený 25. února 1920, byl odveden v březnu 1944. Jako příslušník 1. leteckého pluku 1. brigády se aktivně účastnil bojů o Duklu a Liptovský Mikuláš. Válku úspěšně zakončil v hodnosti rotného s pěti vojenskými vyznamenáními. V civilním životě pak spojil své síly s regionem a pracoval jako mistr v cihelně v Kryrech až do svého úmrtí 1. září 2003.

Medailonek: Alexandr Vyhnálek (1924–1975)

Alexandr Vyhnálek se narodil 12. června 1924 v obci Buderáž na Volyni jako nejmladší syn do početné rodiny Jana a Marie Vyhnálkových. Jeho otec, vážený rolník, dlouholetý starosta obce a funkcionář České matice školské, i matka Marie mu vštíplí hluboký smysl pro pracovitost a komunitní život. Tyto hodnoty ho provázely po celou životní cestu, kterou sdílel se svými sedmi bratry a dvěma sestrami. Rodina Vyhnálkových byla hluboce zasažena válečnými událostmi, do nichž se zapojila většina bratrů, včetně nejstaršího Václava, bývalého ruského legionáře, který znovu nastoupil do služby v 1. československém armádním sboru. V roce 1944 narukoval do armádního sboru také tehdy dvacetiletý Alexandr společně s bratry Aloisem, Janem a Františkem, zatímco bratr Josef v té době sloužil v sovětské armádě. Bratr František, vyhlášený buderážské kapelník, položil svůj život hned v září 1944 během těžkých bojů na Dukle. Sám Alexandr po absolvování poddůstojnické školy sloužil u minometné roty 3. praporu 1. československé samostatné brigády. V pekle Karpatsko-dukelské operace přežil jen díky své obrovské duchapřítomnosti, když se před zdrcující palbou stihl včas zakopat hluboko do země. Jako minometčík a průzkumník prokázal mimořádnou osobní odvahu. Například u Liptovského Mikuláše v březnu 1945 se v opuštěné stodole pohotovově chopil role podavače u protiletadlového děla a společně s osamoceným dělovodem statečně čelil přesile nepříteli až do příchodu posil. Tyto hrdinské příběhy později zachytil historik Václav Širc ve svém známém sborníku vzpomínek *Dukla věčně žívá*.

Po skončení války Alexandr sloužil v armádním posádkovém oddílu ve Velečíně, kde v hodnosti četaře ukončil vojenskou službu a kde také poznal svou budoucí životní partnerku Miluši Roubíčkovou. Po svatbě v září 1947 se novomanželé usadili v Kryrech na statku, který se po reemigraci stal novým domovem i pro Alexandrovy rodiče a rodiny jeho bratrů.

Alexandr se v poválečném životě vypracoval z řadového traktoristy přes zootechnika až na předsedu zemědělského družstva, kterým byl zvolen v roce 1973. Stal se klíčovou postavou veřejného života v obci a iniciátorem významných událostí, mezi něž patřila například slavná návštěva armádního generála Ludvíka Svobody v roce 1967. Manželka Miluše mu byla po celou dobu pevnou oporou a sama se v Kryrech zařadila mezi uznávané osobnosti a oceněné knihovnice. Navzdory vážným zdravotním následkům, které si odnesl z válečných front, žil Alexandr do posledních chvílí naplno. Miloval hudbu, hru na citeru, myslivost a rybaření. I když věděl, že svou poslední těžkou bitvu s nemocí nevyhraje, loučil se s přáteli i rodným hospodářstvím s hrdostí a písní na rtech. Zemřel předčasně 20. února 1975 v Praze. Jeho odkaz, oceněný Československým válečným křížem, medailí Za zásluhy a mnoha dalšími vojenskými vyznamenáními, dodnes žije v jeho dětech Richardovi a Alexandře i v živé paměti obyvatel Kryr a Žatce.

Zpracovala: Marie Čonková

Zdroj: rodinný rodokmen, volynaci.cz

Osudy rodu Pěchotových z Buderáže

Podle dochovaného rodinného rodokmenu byl nejstarším doloženým předkem této volyňské větve Franc Pěchota, narozený v roce 1833. Ten se rozhodl hledat nový domov na východě a do ukrajinské Buderáže dorazil se svou manželkou Veronikou Vrchotovou (nar. 1836) a šesti dětmi. Mezi nimi byli synové Josef Franc (nar. 1863), Jan (nar. 1867), Antonín (nar. 1871) a dcery Marie (nar. 1860, později provdaná Pomanová), Veronika (nar. 1862) a Alžběta (nar. 1867). Nejmladší syn Václav přišel na svět v roce 1875 až po úspěšném usazení rodiny na Volyni.

Větev nejstaršího syna Josefa (France)

Nejstarší ze synů, Josef, spojil svůj život s Kateřinou Šmolíkovou (1861–1920). Jejich syn Vladimír (1892–1945) měl s manželkou Annou Kindlovou (1893–1972) šest dětí, jejichž osudy se po reemigraci do Československa rozdělily. Dcera Marie (1919–1970), provdaná Šimrtová, našla svůj nový domov v Kryrech na Podbořansku. První syn Václav zemřel krátce po narození v roce 1920, druhý syn téhož jména, Václav (1926–1942), zahynul tragicky v pouhých šestnácti letech. Další dcery Anna (1921–2002, provdaná Klanicová) a Helena (1924–1999, provdaná Kuchařová) prožily svůj poválečný život v Úterý na Plzeňsku, zatímco nejmladší Růžena (nar. 1935, provdaná Straková) odešla na Chebsko. Kromě Vladimíra měl Josef ještě dceru Annu Marii (1882–1932), která s Filipem Hlaváčem vychovala přímo v Buderáži devět dětí. Po její předčasné smrti se Filip oženil podruhé. V novém manželství se mu narodilo dalších šest dětí a usadil se rovněž v Kryrech na Podbořansku.

Větev nejmladšího syna Václava

Nejmladší Francův syn Václav (nar. 1875) se oženil s Františkou Doležalovou (1877–1964). Zatímco Václav zemřel ještě na Volyni, jeho manželka Františka se po válce vrátila do vlasti svých předků a dožila v Kryrech. Právě jejich synové vytvořili základ široké rodiny Pěchotových v Kryrech. Patřil mezi ně Josef (1893–1982) s manželkou Antoníí Cenovskou a deseti potomky, Václav (1900–1973) s Marií Šrajtovou a šesti potomky a Vladislav (1910–1993) s manželkou Ludmilou Šmídovou a třemi potomky. Dva nejmladší z bratrů se však toužebně očekávaného návratu do vlasti již nedožili a stali se obětmi válečných hrůz. František (nar. 1913) padl v roce 1944 během Karpatsko-dukelské operace a Jan (nar. 1915) byl v roce 1943 zavražděn banderovci ještě na Volyni. Následující medailonek je věnován Vladislavu Pěchotovi, přímému účastníkovi bojů 1. československého armádního sboru ve druhé světové válce.

Vladislav Pěchota (1910–1993)

Vladislav Pěchota se narodil 20. prosince 1910 v obci Buderáž na Volyni. Jeho rodiče, Václav Pěchota a Františka, rozená Doležalová, pocházeli z rodin, které se v průběhu 19. století rozhodly opustit české země a hledat nový život v tehdejších carském Rusku. Zatímco rodina Doležalových odešla z východních Čech do Antonovky u Ostrohu, kořeny rodu Pěchotových sahaly na Olomoucko. Vladislavovi předkové František Pěchota a Veronika Vrchotová se v Buderáži usadili v rozmezí let 1868 až 1880, přilákáni zejména tehdejšími příslibem levné zemědělské půdy, náboženské svobody a celkově lepších životních podmínek. Mladý Vladislav vyrůstal v početném rodinném kruhu se čtyřmi bratry, jejichž osudy však v dospělosti krutě zasáhla druhá světová válka. Nejmladší z bratrů Jan zahynul již v roce

Desátník Vladislav Pěchota v československé armádě v době druhé světové války

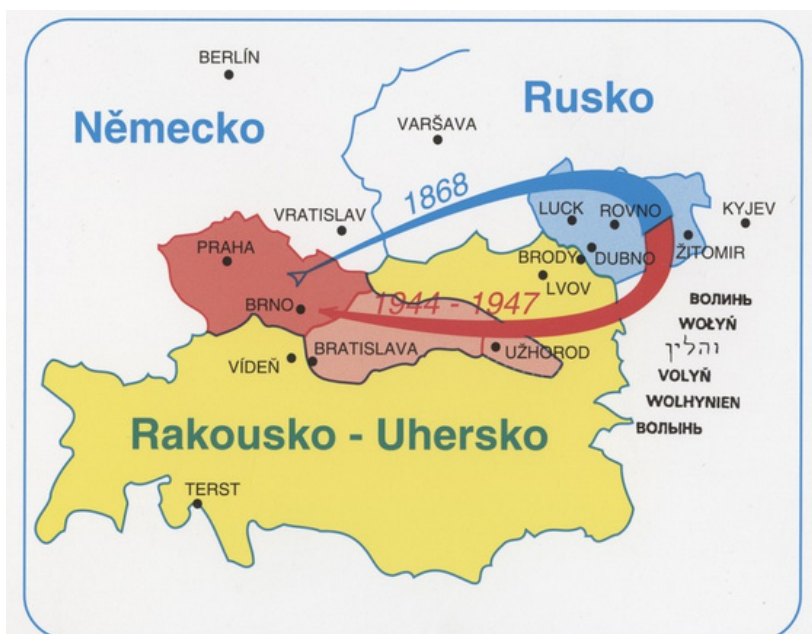
1943 na Volyni, podle rodinných vzpomínek rukou banderovců. Bratr František padl v listopadu následujícího roku během bojů v Karpatsko-dukelské operaci. Další dva bratři, Václav a Josef, byli odvedeni v březnu 1944 v osvobozeném Rovně a prošli celou zbývajícím válečnou frontou v řadách 1. československého armádního sboru. Sám Vladislav narukoval k 1. československé samostatné brigádě 30. března 1944 a obdržel kmenové číslo 10 096/M. V urputných a krvavých bojích na Dukle utrpěl těžká zranění hlavy a nohou, která mu způsobily střepiny dělostřeleckého granátu a nepřátelská střelba. Přestože si z těchto bojů odnesl doživotní zdravotní následky, válečné běsnění přežil. V roce 1947 reemigroval do osvobozeného Československa a usadil se v obci Kryry na Podbořansku. Do nového domova v pohraničí s ním přišli i jeho bratři Václav a Josef a matka Františka, která se v Kryrech brzy stala široce známou a uznávanou lidovou léčitelkou. V Kryrech založil Vladislav rodinu s Ludmilou Šmídovou (1926–2009). Také její rodina prožila v rodné Buderáži obrovskou tragédii. Její otec Ignác, který v obci vlastnil kovárnu, a sestra Marie byli v roce 1944 brutálně zavražděni banderovci. Ludmila se pak se svou matkou Ludmilou a sestrou Jiřinou dostala do Žatce jedním z prvních reemigračních ransportů v roce 1947. Matka však krátce po příjezdu do vlasti podlehla těžkému zápalu plic. Svůj civilní život v poválečném Československu zasvětil Vladislav Pěchota poctivé práci v zemědělství. Zemřel 17. února 1993 a jako držitel řady vojenských vyznamenání byl pohřben s plnými vojenskými poctami. Jeho odkaz a památka volyňských Čechů v regionu žijí dál i díky jeho synům Vladislavovi a Jiřímu, kteří působí jako aktivní členové Českého svazu bojovníků za svobodu v Žatci. Rodina Pěchotových patřila k významným pilířům tamní české komunity v Buderáži. O jejich pevném postavení svědčí mimo jiné i obsáhlá historická kronika Vyprávění o Buderáži, kterou sepsal Ing. Josef Kindl. Autor v tomto díle detailně zmapoval osudy sedmdesáti místních rodin a s hlubokou úctou v něm líčí i své osobní vzpomínky na rodinu Pěchotových, se kterou ho pojilo velmi blízké přátelské pouto.

Zpracovala: Marie Čonková

Zdroj: rodinný rodokmen, volynaci.cz

K 80. výročí

- *K příčinám snah volyňských Čechů dostat se do pravlasti patří:* strach z neuspořádaných poměrů na Volyni a z hrozeb sovětských perzekucí vč. deportací na Sibiř (4 generace Čechů zde zažily 13 změn protichůdných politických režimů!), vlastenecké cítění,

V Čopu (který byl de jure na čs. státním území!) sovětské orgány dne 2. 5. 1946 propustily na Slovensko pouze vojenskou část (přes 80 vojáků vč. velení rovenské čs. komandatury) a vagony s civilisty (158 osob) odstavily na vedlejší kolej; zde je bez potravin, hygienického zázemí a zdravotní péče do 18. 6. 1946 zadržovaly. V transportu byla také ruská manželka (občanka SSSR) mirohošťského rodáka Jiřího Grindlera, který absolvoval celý válečný okruh od Moskvy až do Prahy, s jejich dvouletým synem. Byl v něm mj. i zbytek rodiny brig. gen. v.v. Ing. Miloslava Masopusta. V těchto podmínkách se 6. 5. 1946 narodila Milada/ Hana Škrabalová,

v ČSR provdaná jako Maryšková (její dceru Jiřinu Fojtů známe jako správkyni volyňského Facebooku). Podle dokumentů Národního archivu s civilisty zůstal rotný Vognar, důstojník rovenské komandatury, který se rozhodl (i když mohl s vojáky legálně odjet), jim pomáhat až do vyřízení celé záležitosti, tj. do jejich propuštění. To svědčí o jeho charakteru a odvaze.

Tehdejší hrubé zásahy SSSR do vnitřních záležitostí ČSR, kterou už tehdy bral jako svou „gubernii“, jsou paralelou a ponaučením i pro současnost.

Intervence novinářů a volyňských válečných veteránů

Čs. žurnalisté udělali důležitý krok a potvrdili tak svoji důležitou roli ve společnosti – např. ve Svobodném slově 19. 5. 1946 zveřejnili článek o zadrženém transportu a dali tak impuls, který nekorespondoval s obrazem, vytvářeným v ČSR předvolební československou a sovětskou propagandou.

Dalším impulsem byla např. intervence za propuštění nelegálního transportu, kterou odeslali 10. 6. 1946 volyňští váleční veteráni z Litoměřicka.

Událost se dostala na veřejnost a mohla tak přispět k urychlení podpisu čs.-sovětské dohody o opci a přesídlení volyňských Čechů, ke kterému došlo v Moskvě 10. 7. 1946.

Praktickou unikátní organizaci přesídlení podrobně upravovala směrnice o repatriaci volyňských Čechů do Československa, která byla podepsána 13. října 1946. V průběhu roku 1947 pak do ČSR přijelo 107 legálních transportů s celkem 32 837 osobami.

Ze vzpomínek mého bratrance, mirohošťského rodáka

Ing. Miloslava Grindlera

“Transport měl vyjet 20. 4. 1946, měli jsme nastoupit v Dubně 21. 4., ale došlo ke zpoždění a my jsme nastoupili až 22. 4. odpoledne. Do té doby jsme na dubenském nádraží přes noc museli čekat. Vlak jel trasou Rovno-Zdolbunov-Dubno a nastupovalo se tam, kde to měl kdo nejbližší. Po příjezdu do Čopu sovětské orgány provedly kontrolu cestujících, vagony s civilisty odpojily, přesunuly na vedlejší kolej a přes hranici na Slovensko propustily jen vagony s vojáky. Před odjezdem vagonů s vojáky mně a ještě dalšímu klukovi, podobně starému jako já, jeden z vojáků dal pistole, abychom chránili vagony s civilisty.

Za nástup do transportu se platilo zlatými „pětkami“, nevím kolik. Maminka před odjezdem musela prodat krávu a šicí stroj, dohromady jsme měli 15 „pětek“. Dům přenechala rodině své sestry Soni Kurasové, roz. Košťálové. V té době už věděla, že její syn Vašek, můj bratr, se dostal s jedním z předchozích lazaretních transportů do Čech, kde v Liběšicích (u Litoměřic, poz. autora) obsadil přidělený dům. Na cestu si maminka vzala s sebou vědro sádla a „pětky“.

Počítali jsme s tím, že hranice bez problémů pomocí úplatků překročíme. Byli jsme ale zadrženi, neměli co jíst, trpěli hladem. Kdo měl peníze, chodil nakupovat hlavně chleba nebo obědy k Maďarovi – za oběd si bral jednu „pětku“. Chodili k němu i pít samohonku a důsledkem bylo přiotrávení nebo dokonce úmrtí. Čtyři lidé zemřeli – mezi nimi jedna žena, která cestovala s malým dítětem a se svým mužem-vojákem, který se z toho dostal a pak se vrátil na Volyň. Obdobně na tom byli i dva Svítkové – jeden zemřel a druhý přežil. Zpátky na Volyň tedy odcestovalo 6 osob.

Po celou dobu čekání na propuštění civilní části transportu jsme měli strach, že nás Sověti odvezou na Sibiř.

Spal jsem na střeše vagonu, nastydl jsem a dostal zápal plic. Byl jsem blízko smrti.

Maminka všechny zbylé „pětky“ utratila za jídlo a léky. Do Čech nepřivezla žádnou.

Dvě ženy z transportu nechtěly čekat a rozhodly se překročit hranice ilegálně. Zaplatily maďarskému převaděči, který je opustil

s tím, že už jsou na Slovensku, ale zajala je sovětská hlídka. Bály se, že je zastřelí, ale když byly odvedeny k velícímu důstojníkovi, ten se k jedné z nich srdečně hlásil, protože u ní byl v Mirohošti ubytován. Bez provedení záznamu je propustil zpět do vagonu.”

Poznámka autora: Na Volyň se – vzhledem k častým změnám politických režimů – mnohdy platilo formou naturální směny nebo carskými zlatými „pětkami“ či „desítkami“ (pět nebo deset rublovými mincemi).

Časový průběh transportu

- Transport vyjel z Dubna 22. 4. 1946.
- Civilní část transportu byla sovětskými orgány zadržena v Čopu 2. 5. 1946 (vojenská část transportu byla propuštěna).
- Ve Svobodném slově vyšel 19. 5. 1946 článek o transportu civilistů, zadržených v Čopu, který uvádí počet osob: 158 civilistů (90 žen+68 dětí) a přes 80 vojáků.
- 10. 6. 1946 intervenovala skupina volyňských vojáků za propuštění transportu.
- Z Čopu byl transport propuštěn 18. 6. 1946.
- Z Košic transport odjel 21. 6. 1946 (po ošetření civilistů).
- Do Prahy po dvouměsíční anabázi transport dorazil 22. 6. 1946.
- Seznam civilistů byl v Košicích vyhotoven zjednodušeně 21. 6. 1946. Ženy a především děti byly transportem natolik vysíleny, že se spěchalo s jejich vypravením na Moravu a do Čech.
- Opis seznamu civilistů byl Ministerstvem ochrany práce a sociální péče zaslán štábu vojenské skupiny Žatec 24. 6. 1946 k doplnění.
- Seznam, doplněný příslušnými daty, byl vojenským velitelstvím Žatec doručen 28. 6. 1946. Teprve pak mohly být jednotlivým osobám vystaveny registrační průkazy.

Poznámky k seznamu, zpracovanému v Košicích 21. 6. 1946

Seznam civilistů má rozsah 7 stránek a obsahuje celkem 152 jmen (z toho 33 mužských a 119 ženských – podle roku jejich narození lze vyseparovat děti) a určená cílová česká nebo moravská destinace (Olomouc, Brno, Česká Třebová, Praha, Podbořany, Rakovník, Litoměřice, Žatec, Chomutov) – podle nich z transportu jednotlivé skupiny a osoby vystupovaly.

V seznamu je několik nepřesností, vyvolaných přepisem jmen/příjmení, zkresleným vyslovováním nebo převodem z azbuky. Např. Hrindner má být Grindler, Anna má být Hana.

V seznamu civilistů, který byl vyhotoven v Košicích 18. 6. 1946, je rozdíl oproti původnímu počtu civilistů v transportu, publikovaném v tisku 19. 5. 1946 šest osob, které – podle pamětí Miloslava Grindlera – v Čopu zemřelo nebo se rozhodlo k návratu na Volyň.

Výzva. Na tomto tématu pracuji řadu let a rád bych ho dopracoval do „finiše“. Pokud by kdokoliv ze čtenářů nebo jejich známých měl vzpomínky, dokumenty nebo fotky o nelegálním transportu (nebo individuálních nelegálních transportech), rád bych se s nimi seznámil. Vše plánuji uložit do Národního archivu s ošetřením nepublikovatelných částí v rámci ochrany osobních dat. Můžete volat nebo psát na kontakt: Miloslav Košťál, tel. 602 214 432, miloslav.kostal@seznam.cz.

Autor: © Ing. Miloslav Košťál, člen HDK SČVP.

Poděkování: PaedDr. Jaroslavu Moravcovi za první informaci o existenci dokumentů v příslušném fondu Národního archivu Praha.

Vzpomínky, spolupráce, dokumenty a fotografie z archivů: Soni Kurasové, roz. Košťálové, Věry Grindlerové, roz. Košťálové, Ing. Miloslava Grindlera, Jiřího Grindlera, Ing. Kidorové, roz. Grindlerové, Ludmily Halamové, roz. Grindlerové, Ing. Miloslava Košťála, Národního archivu Praha, Náprstkova muzea Praha, Drahoslavy Ruth Nývtové, roz. Tomešové (medailonek), PhDr. Jaroslava Vaculíka, formou osobních rozhovorů s Ing. Josefem Kindlem, Otakarem Martinovským, Miladou/Hanou Maryškovou, roz. Škrabalovou, Zitou Holousovou, roz. Svobodovou a Josefem Křížkem.

Literatura: PhDr. Jaroslav Vaculík: „Dějiny volyňských Čechů III“, PaedDr. Jaroslav Moravec: „Volyňští Češi – transport mužů, žen a dětí, zadržených ve stanici Čop 2. 5. 1946“, WIKIPEDIE.

Mapy Volyně: z publikací Ing. Jiřího Hofmana a Jiřího Pancíře, www.scvp.eu.

Moje teta Věra Grindlerová, roz. Košťálová (*1908) ve volyňské Mirohošti. Její manžel Josef padl na „Dukle“ (1944).

Po šťastném návratu (1946) v Liběšicích u Úštěku: zleva Jiří Grindler s manželkou Antonií, roz. Volkovou a synem Vladimírem, Miloslav Grindler, Věra Grindlerová, Václav Grindler.

Volyňští Češi před transportním vagonem (1947). J. Vaculík

První volyňská rodina, rodina Metelkova, v Praze (1947). J. Vaculík

Léčitelky, lidová léčba

Po přečtení článku „Z laborantky etnoložkou“ (ve 3/2026 Zpravodaje Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel), mne okamžitě napadla myšlenka spojená s bylinkami a léčením. V průběhu roku 1997 – dubnu 2019 vycházel Kupičovský hlasatel, jež vydávala PhDr. Miloslava Žáková, CSc. Od dubna 1998 do února 2008, ve většině čísel Kupičovského hlasatele vycházely „Rady kořenářky Libušky“, autorem byla pí Libuše Šebková-Rychtrová. Doporučovala čaje, mazání, tinktury, uváděla některé recepty. Témata byla různorodá – rady na klouby, mužské trápení – prostatu, zažívací potíže, angínu, chřipku. Dnes velice „přetřásaný“ cholesterol, na jeho snížení doporučovala soju, pohanku, lněné semínko, pivovarské kvasinky (např. Pangamin s pupalkovým olejem), doplněk Lecitin. Nechybělo téma zácpa, křečové žíly, očištná kůra, oslabená imunita, španělský plášť – vodoléčba, léčení vysokého krevního tlaku např. čajem, tinkturou, co na nízký krevní tlak, anémii (chudokrevnost), lupénku – pití bylinných čajů, obklady, olej proti klíšťatům: zjara, když roste vlaštovičník, vykopneme ho i s kořenem, omyjeme pod tekoucí vodou, necháme oschnout, pokrájíme nerez nožem, naklademe do kompotové sklenice, zalijeme slunečnicovým olejem a necháme stát 3 týdny na sluníčku. Pak ho vymačkáme a přefiltrujeme do malých skleniček. Mažeme nohy kolem kotníků, ruce v předloktí a krk. Můžeme potřít i boty a také pejska. Vyhne se Vám každý hmyz, i klíšťata. Olejíček léčí čisté zápaly i kopřivku. Plní svůj úkol velice spolehlivě, je to vyzkoušené. Tématem byly potíže s klouby, připomněla bylinky kostival, majoránku – pomocníka lásky, dobroty a pohody.

Únorovým číslem roku 2006 žezlo paní Libušky přejímá její dcera Zlatka, jež její postřehy jsou uváděny pod názvem: „Rady bylinkářky Zlatky“. Musíme si říci, že proces uzdravování je stav mysli. Radila ohledně chřipky, šťávu z černé ředkve v době předjaří a jara doporučovala na vyčištění organismu při poruchách žlučníku a jater, další témata se týkala ledvin, angíny, chřipky, žaludku a dvanácterníku, nevynechala ekzémy, jež jsou většinou způsobeny sníženou funkcí některých vnitřních orgánů. Uváděla recepty na přípravu bylinných sirupů, tinktur a šťáv.

Diviznový sirup: čerstvé diviznové květy dáme do velké sklenice a prosypeme je cukrem. Sklenici překryjeme víčkem. Každý den přidáváme čerstvé květy, až je sklenice plná. Postavíme ji na sluníčko, květy se slehnou a vytvoří se sirup. Na konci léta diviznu vylisujeme, sirup mírně povaříme, nalijeme do lahvíček a zazátkujeme. Užíváme při nachlazení, chrapotu a kašli. Je výborný.

Podbělový sirup: do pětilitrové láhve od okurek narovnáme nakrájené podbělové listy a prosypeme je cukrem. Když se listy slehnou (druhý den), přidáme další až po okraj sklenice. Sklenici přikryjeme celofánem a ovážeme gumičkou. Navrch dáme silný igelit. V zahradě vykopeme jamku a sklenici do ní zahrabeme. Místo si označíme, abychom sklenici našli. Za 2 měsíce ji vykopeme, sirup přecedíme, převaříme a naplníme do lahvíček.

V zimě se nám hodí na průdušky. Je vynikající. Tímto způsobem si můžeme připravit i sirup meduňkový, mátový nebo jitrocelový.

Růžový sirup: do nádoby se širokým hrdlem dáme 2 hrsti okvětních lístků červených růží, zalijeme půl litrem vroucí vody a necháme 24 hod. vyluhovat. Pak přecedíme, přidáme ½ kg cukru a povaříme do zhoustnutí. Užíváme 2-4 polévkové lžíce na dýchací cesty, na žaludek nebo pro krásu.

Bezinková šťáva: do 1 l vylisované šťávy z černých bezinek přidáme 2 l vody, 5 hřebíčků (koření), 1 vanilkový cukr a 2 dkg kyseliny citronové. Povaříme asi 10 min., koření odstraníme, přidáme 60-70 dkg cukru a opět 10 min. povaříme. Nalijeme do sklenic, ty řádně uzavřeme a na 5 min. otočíme dnem vzhůru. Užíváme 1 polévkovou lžící ráno a večer. Šťáva je dobrá na revma, artrózu, zánět trojklaného nervu, ischias a onemocnění kloubů. Je velmi lahodný a dobře léčí.

Závěrem jeden sladký recept, jež byl uveden v Kupičovském hlasateli č. 39 r. 2005.

Smetanové sušenky: třeme 120 g másla, 210 g cukru a 3 žloutky. Přidáme vanilkový cukr, citronovou kůru, 570 g hladké mouky, skleničku kysané smetany, prášek do pečiva nebo amonium. Vypracujeme těsto, vykrajujeme různé tvary, potíráme vejcem a před pečením posypeme hrubým krystalovým cukrem, pečeme.

Dobrou chuť, tento recept poskytla kupičovačka pí Viluška Magáňová, Ledvinová.

Z Kupičovských hlasatelů vyhledala: Anna Pastorová, Fialová

Příspěvky na tisk červen - červenec 2026

Region ŠUMPERK

Lydie Purová 500 Kč,
Marie Baxová 300 Kč.

Region HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Emilie Vacková 500 Kč,
Ing. Václav Vohralík 1000 Kč.

Region LITOMĚŘICE

Jiřina Kuklová 400 Kč.

Region ŽATEC

Vlasta Staňková 400 Kč,
Dagmar Maršíková 300 Kč,
Ing. Olga Nepivodová 300 Kč.

Region OLOMOUC

Anna Wagnerova 200 Kč.

Seznam příspěvků na tiskový fond 2026:

Vyhlídalovi 200 Kč,
Čajanová Luidmila 200 Kč,
Dvořáková Marie 100 Kč,
Fofová Marie 200 Kč,
Janková Libuše 300 Kč,
Krušina Jiří 1200 Kč,
Kubištová Marie 100 Kč,
Sajler Antonín 400 Kč,
Vašendová Vlasta 200 Kč,
Žarloková Božena 200 Kč,
Gebauerová Libuše 200 Kč,
Schaffartziková Ludmila 100 Kč,
Brezovská Nona 200 Kč,
Macenauerová Ludmila 200 Kč,
Hamáček Václav 500 Kč,
Maulis Viktor 100 Kč,
Šindelář Josef 100 Kč,
Říha Václav 500 Kč,
Jandová Vlasta 200 Kč,
Procházková Slavěna 100 Kč,
Šrek 400 Kč,
Kubínová Marie 500 Kč,
Vendolský Stanislav 200 Kč,
Ing. Volná Martina 200 Kč.

Gratulujeme!

Oznamujeme všem, že blahopřání
se zveřejňují při kulatých a
půlkulatých výročí a od 80 let
výše každý rok.

Region ŠUMPERK

V srpnu oslavuje 88 let pan **Jiří Klaban**
z Novostavců, nyní Velké Losiny.
V září oslaví 89 let paní **Antonie
Kynštová** roz. Sitařová z Kliščicha,
nyní Nový Malín, 89 let pan **Remigius
Haken** z Lucka, nyní Sobotín.
Oslavencům přejeme pevné zdraví a
životní pohodu do dalších let.

Region CHOMUTOV

V srpnu oslaví 92 let pan **Hovorka Jan**
z České Hulče, nyní Žatec, 89 let paní
Hradecká Milena roz. Bajerová z
Rovna, nyní Chomutov, 75 let pan
Líšťanský Jiří z Meziboří, 75 let paní
Malhausová Jana z Omelanštiny, nyní
Chbany, 80 let paní **Šatrová Miloslava**
roz. Sitařová z Chomutova.
V září oslaví 85 let pan MVDr.
Helebrant Miloš z Volkova, nyní
Chomutov, 98 let paní **Chloupková
Anna** z Šerže Chelm, nyní Chomutov,
88 let paní **Kosková Vlasta** roz.
Pěničková z Omelanštiny, nyní
Chomutov, 93 let paní **Koubková
Marie** roz. Bajerová z Křemence, nyní
Místo u Chomutova, 83 let paní
Nováková Věra roz. Veselovská z
Michalovky, nyní Chomutov, 70 let paní
Krajčovičová Dana roz. Sršňová z
Chomutova. Srdečně gratulujeme a
přejeme hodně zdraví, štěstí a
spokojenosti.

Region HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

V srpnu oslaví 82 let **Klaudie
Hrušková** z Kuňova, nyní Beroun.
V září oslaví 97 let **Věra Holubeva** z
Umáně, nyní Praha, 94 let **Emilie
Doleželová** z Bojarky, nyní Praha, 87
let **Emilie Vacková** z Podhájců, nyní
Praha, 86 let **Ing. Václav Vohralík** z
Lipin, nyní Mutějovice, 45 let **Mgr. Ing.
Kryštof Knob** z Radomi, nyní Oroňsko
Polsko. Srdečně gratulujeme a přejeme
hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region ZAHRANIČÍ

V březnu oslaví 83 let **Václav Ledvina**
z Těřešov, nyní Wiesental Německo.
V červenci oslaví 92 let **Vladimír
Anděl** z Krčmy, nyní Londýn Anglie.
Srdečně gratulujeme a přejeme hodně
zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region TACHOV

V srpnu oslaví v Tachově 85.
narozeniny paní **Anna Sýkorová** z
Antonovky. Přejeme vše nejlepší,
pevné zdraví a pohodu uprostřed svých
blízkých.

Region ŽATEC

V září oslaví 80 let **Marie Brdková** ze
Střeněk, nyní Podbořany, 82 let
Jaroslava Šmídová z Lit. Libchova,
nyní Zbrašín, 89 let **Jaroslava
Jankovičová** z Hrušek, nyní Žižice, 86
let **Matilda Mičicáková** z Volkova, nyní
Rakovník, 93 let **Alexandr Vimer** z
Ivančic, nyní Třemošná, 92 let **Vlasta
Zambrzycková** ze Žíželice, nyní
Kolešovice.

V srpnu oslaví 97 let **Miluše
Hodejčíková** z Novokyjova, nyní
Chlumec, 96 let **Marie Pořízková** z
Vlkova, nyní Louny, 82 let **Juliška
Bohumil** z Michalovky, nyní Měšice nad
Ohří, 95 let **Marie Votánková** z Mostu
(Židoborka).

Všem oslavencům přejeme hodně
zdraví a spokojenosti do dalších
dlouhých let.

Region MOHELNICE

V srpnu se dožívá 91 roků **Minářová
Emilie**, roz. Dobrá z Malých Omelan, 91
roků **Klusáková Ludmila** z Chomouta.
V září oslaví 85 let **Macháčková
Zdenka** z Kurdybáně Žorňovské.
Všem našim jubilantům přejeme hodně
zdraví a štěstí do dalších let.

Region PRAHA VYŠEHRADEK

V červenci oslavil své nádherné
narozeniny **Vladimír Kekrt**, narozen v
Lucku. Bytem Praha 8, ekonom.
Oslavenci přejeme do dalších let hodně
zdraví, štěstí a domácí pohody.

Region BRNO

V srpnu oslavuje 92 let paní **Alžběta
Bezděková** roz. Janečková z Teremna,
nyní Brno. Oslavenkyni přejeme pevné
zdraví a životní pohodu do dalších let.

Region PODBOŘANY

V srpnu a září slaví paní **Stanislava
Křížková** (roz. Mouchová) ze Strojetic,
původně Smolárno 86 let, paní
Květoslava Stieberová z Blova,
původem z Frankova, 65 let a **Lydie
Valentová** z Podbořan, původně z
Ulbarova 86 let. Všem oslavencům, i
těm, kteří zde nejsou jmenováni,
srdečně gratulujeme.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V srpnu slaví paní **Marie Vaňková** roz. Vorlická, bytem Jílovec – 70 let; pan **Václav Janko**, nar. Hrozová, bytem Krnov – 75 let; pan **Stanislav Vendolský**, nar. Martinovka, bytem Krnov – 80 let a pan **Ing. Jaroslav Holý**, nar. Niva Hlubinská, bytem Nový Jičín – 89 let.

V září slaví paní **Vlasta Fáborská**, nar. Račín Nový, bytem Opava – 81 let; paní **Zdeňka Šreková** roz. Vaněčková, nar. Omelany, bytem Fulnek – 85 let; pan **Vladimír Borovský**, nar. Volkov, bytem Kostelec Fulnek 86 let; pan **Jiří Kabát**, nar. Martinovka, bytem Bílovec – 94 let; paní **Emilie Najmonová** – Javůrková, nar. Hubín český, bytem Suchdol nad Odrou - 95 let.

Všem jubilantkám a jubilantům přejeme jen dny plné zdraví, vitality, pohody, radosti, spokojenosti a také štěstí.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Tichá vzpomínka k nedožitým 90. narozeninám

Dne 9. 9. 2026 by náš milovaný tatínek a dědeček pan **Stanislav Kopecký** oslavil své životní jubileum 90. let.

Narodil se do rodiny Vladislava a Marie Kopeckých, kteří na Volyni žili v malé vesničce Janovka (oblast Rovno). V roce 1947 rodina reemigrovala do tehdejšího Československa, nový domov našla v Hladkých Živicích (okres Nový Jičín). Narodit se jako volyňský Čech předurčuje člověku specifické vlastnosti jako jsou pracovitost, píle, skromnost, životní pokora, tolerance, ale i radost ze života.

Tyto vlastnosti dědeček plně využil ve svém pracovním i soukromém životě. Na svůj volyňský původ dědeček nikdy nezapomněl, byl až do své smrti členem sdružení a také se rád se svými krajany a rodinou pravidelně potkával na tradičním setkání v Suchdole nad Odrou. Dvakrát navštívil rodnou zemi a vesnici, poprvé v roce 1977 a podruhé v roce 2007, tehdy už v doprovodu své dcery a vnučky, které tímto do sdružení přivedl. Často o Volyni vyprávěl, rád vzpomínal na dětství, které tam prožil. Kdo jsi ho znal, vzpomeň si, kdo jsi ho měl rád, nezapomeň.

S láskou a hlubokou úctou vzpomínáme na našeho drahého dědečka.

Za celou rodinu vnučka Mgr. Žaneta Jakubová

Zpráva pro předsedy regionů SČVP,z.s.

Připomínám početnějším regionům, pokud chcete provést změnu druhého a dalšího delegáta Valné hromady, je to nutno oznámit předsednictvu

spolku do 15. 9. 2026 na: j.pavlica@email.cz, včetně emailové adresy nového delegáta VH.

Za předsednictvo spolku Jan Pavlica

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Ve Zpravodaji jsou použity obrázky z fotobanky Canva. Číslo vydání 4/2026. Redakční rada: K. Stieberová, N. Chejnovská, E. Langpaulová, M. Srbecký. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na N. Chejnovská, Dlouhý Újezd 202, 34701 Tachov. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 5/2026 je 25. 9. 2026. www.scvp.eu; www.volynaci.cz. Toto číslo vyšlo 14. srpna 2026. Číslo 5/2026 vyjde v říjnu.